

	ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӘДЕНИЕТ ЖӘНЕ СПОРТ МИНИСТРЛІГІ Т.Қ.ЖҮРГЕНОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР АКАДЕМИЯСЫ	Ф 017-2.84- 2017 №1 баспа
	Түсу емтиханының бағдарламасы	25.05.2017ж.

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӘДЕНИЕТ ЖӘНЕ СПОРТ МИНИСТРЛІГІ
Т.Қ. ЖҮРГЕНОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР АКАДЕМИЯСЫ**

БЕКІТІЛДІ
Т.Қ. Жүргенов атындағы
ҚазҰӨА Ғылыми Кеңесінің
шешімі 26.05.2022 № 11 хаттама

**7M02186-МҮСІН БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАСЫ БОЙЫНША
МАГИСТРАТУРАҒА ТҮСУ
ЕМТИХАНЫНЫҢ БАҒДАРЛАМАСЫ**

Алматы, 2022

1 ҚҰРАСТЫРЫЛДЫ

Кайранов Е.Б. - PhD, Т. Жүргенов ат. ҚазҰӨА «Көркемсурет» кафедрасының доценті,

Муқанов М.Ф. - PhD, Т. Жүргенов ат. ҚазҰӨА «Көркемсурет» кафедрасының доценті

2 ТАЛҚЫЛАНДЫ

«Көркемсурет» кафедрасының отырысы

Хаттама № 10 «25» 05 2022 ж.

«Көркемсурет» кафедрасының меңгерушісі Б.С. Тұрғынбай

3 КЕЛІСІЛДІ

Оқу-әдістемелік қызмет басшысы Г.Ж. Есенбекова

«25» 05 2022 ж.

ЖОО кейінгі білім беру ғылыми-зерттеу

орталығының басшысы А.А. Кульшанова

«25» 05 2022 ж.

Ғылыми жұмыстар жөніндегі проректор К.З. Халықов

«25» 05 2022 ж.

Магистратураның арнайы пәні бойынша қабылдау емтиханының бағдарламасы алдыңғы жоғары білім (бакалавриат) деңгейі бағдарламасының көлемінде қалыптастырылған.

7M02186-Мүсін білім беру бағдарламасы бойынша мамандарды даярлау деңгейіне арналған негізгі талаптар:

Магистратураға тапсырушы мынадай түсінігі болуы керек:

- Қазақстан мен шетелдегі жоғары білім берудің заманауи жүйесі туралы, дамуының негізгі беталысы, білім берудің маңызды парадигмалары жайлы;

- ғылыми зерттеудің әдістері мен ұжымдық ғылыми-зерттеу жұмысын ұйымдастыру туралы, жоғары мектептегі ғылыми-әдістемелік пен оқу-әдістемелік жұмыстың негізі туралы;

- заманауи жоғары мектеп туралы теориялық білімдер кешенін игеру арқылы кәсіби-педагогикалық қызметі жөнінде, жоғары оқу орнындағы білім беру үдерісін ұйымдастыру әдістері мен түрлері жөнінде;

Білуі қажет: бейнелеу өнері саласындағы фундаменталды ғылымдар негізін, заманауи мүсін дамуының негізгі жетістіктері мен үрдістерін, станоктік пен монументалды мүсіндердегі кәсіби қызметтің өзекті мәселелерін.

Қолынан келуі қажет: өзінің қорытындылары мен білімдерін нақты әрі анық жеткізу, және оларды бейнелеу өнері саласында дәйектеу, өздігінше оқуды жалғастыра беру, заманауи мүсін өнеріндегі көкейкесті мәселелер мен жаңа үрдістерді талдау, кәсіби мақсаттар үшін мүсіннің тарихы мен теориясының практикалық білімін қолдану, осы салада талдаудың эксперименталды әдістері мен тарихи материалдың синтезін пайдалана отырып өздігінше зерттеулер жүргізу.

Дағдылары болуы керек: өзінің әлеуметтік-тұлғалық сипаттары мен кәсіби құзырлықтарының барлық жиынтығын толыққанды пайдалану негізінде мүсіннің тарихы мен теориясы саласындағы жүйелі-бүтіндік міндеттерді шешетін кәсіби дағдылары, өткен тарихи заманды бағалауға қатысты сұрақтар бойынша өз көзқарасы мен пікірі болу керек.

Құзырлы болу керек: кәсіби қызметті іске асыру барысында стратегия мен тактиканы дәйектеу сапасының иесі болып, бейнелеу өнерін игерудің теориясы мен практикасының өзекті сұрақтары бойынша өзінің жеке көзқарасын айтып жеткізе білу, білімді шығармашылық тұрғыда пайдалану, логикалық пен сын тұрғысында ойлану, талдау, сендіре білу мен дәлелдей білу.

Қабылдау емтиханы 7M02186-Мүсін білім беру бағдарламасы бойынша қабылдау емтихандарын өткізу туралы Ережеге сәйкес ауызша түрде өткізіледі.

«Мүсін» пәні

Мақсат: магистратураға тапсырушылар арасынан 7M02186-Мүсін білім беру бағдарламасы бойынша оқуға құзырлық пен дайындық деңгейін анықтау, және де мүсін бойынша практикалық дағдылары бар ғана емес, сонымен қатар, әлемдік пен отандық мүсіннің теориясы мен тарихы саласында көбірек дайындалғандарды анықтау.

Міндеттер: таңдалған билетте көрсетілген сұрақтарға жауап беру арқылы, және де қажет кезде қойылған сұрақтарға жауап беру арқылы:

- мүсін-бакалаврдың көркемсуреттік даярлану кезінде қалыптасқан ғылыми-шығармашыл әлеуетін,
- педагогика негізі білімінің жалпы деңгейін;
- магистратурада оқуға қажетті ғылыми-зерттеу қабілеттілігі бар болуы;
- әлемдік пен отандық мүсіннің теориясы мен тарихы саласында кәсіби білімін игергендігінің деңгейі;
- отандық мүсін дамуының өзекті мәселелерін іздеп анықтай білетін;
- Тәуелсіздік кезеңіндегі Қазақстан мүсінінің заманауи дамуы туралы білім деңгейі.

7M02186-Мүсін білім беру бағдарламасы бойынша емтихан сұрақтарының тізімі:

1. Мүсін – бейнелеу өнерінің бір бөлігі ретінде.
2. Қазақстанда байырғы заманнан тұрақты даму тапқан дәстүрлі монументалды өнерінің түрлері.
3. Мүсіннің түрлері, және олардың сипаттамасы
4. Мүсіннің техникалары мен материалдары.
5. Ежелгі Еуразияның көшпенділер бейнелеу өнеріндегі «Аң» стилі.
6. Мүсін жанрлары мен олардың жіктеулері (классификациясы)
7. Мүсіндік бейненің пластикалық тілі және оның негізгі ерекшелігі
8. Қазақстан территориясында ежелден болған діндердің түрлері және олардың монументалды өнеріне тиген әсері.
9. Көлемдік және рельефтік пішіннің түсіндіру әдістері.
10. Мүсін мен сәулеттің синтезі, және басқа да қатынастар.
11. Тамғалы тас қорымы. Ескерткіштің Қазақстан мәдениетіндегі маңыздылығы.
12. Жұмсақ мүсіндік материалдар сипаттамасы
13. Балшықтың мүсіндік материал ретіндегі қасиеті. Мүсін сомдауға арналған балшықты дайындау тәсілдері.
14. ЮНЕСКО тізіміне кірген Қазақстан территориясындағы көне монументалды өнердің нысандары.
15. Пластиннің мүсіндік материал ретіндегі қасиеті.
16. Гипстің мүсіндік материал ретіндегі қасиеті.
17. Қазақстанның дәстүрлі монументалды-сәндік кескіндемесі дамуын тапқан ортағасырлық ескерткіштер және олардың ерекшелігі.

18. Қатты мүсіндік материалдардың сипаттамасы.
19. Тастың пластикалық қасиеті мен олардың түрлері.
20. Батыс Қазақстан мен Маңғышлақтың монументалды өнеріндегі көне мемориалдық ескерткіштер.
21. Ағаштың пластикалық қасиеті мен оның түрлері.
22. Этюдпен жұмыс істеу қыр-сыры (барельеф, горельеф, дөңгелек мүсін).
23. Қазақстандық кәсіби монументалды өнерінің дамуы: кезеңдері мен түрлері.
24. Мүсіннің функционалдық мағынасы (не үшін қажет).
25. Антикалық мүсін (Грекия).
26. Монументалды-сәндік өнері дамыған Қазақстан территориясындағы XIX ғ. соңы мен XX ғ. басындағы сәулеттік нысандар.
27. Мүсіндік жұмыстарға арналған құрал-саймандар.
28. Мүсіндегі өтпелі және ақырғы материал.
29. XX ғ. басында жоғалып кеткен дәстүрлі монументалды өнердің түрі.
30. Парктік мүсін және оның қалалық ландшафтты ұйымдастырудағы маңыздылығы.
31. Мүсіннің металда құю шығу кезеңдері.
32. Кеңестік кезеңдегі Қазақстанның монументалды өнерінің мықты дамуы: кезеңі мен ерекшелігі.
33. Мүсіндік материалдардың әр түрлігі
34. Формопластта пішіндеу (формовка) әдісінің қолданылуы.
35. Кеңестік кезеңдегі Қазақстанның кәсіби монументалды өнерінің дамуына үлкен үлес қосқан белгілі мүсіншілер.
36. Сәулеттік ортадағы ескерткіш-бюст. Қазақстандағы белгілілерін атап шығу.
37. Алматы қаласындағы Тәуелсіздік монументінің композициясы. Жасап орнату тарихы мен авторлары.
38. Астана қаласындағы «Қазақ елі» монументінің композициясы. Жасап орнату тарихы мен авторлары.
39. Мемориалды ескерткіштердің мақсаты. Қазақстанның белгілі мемориалды ескерткіштерді атап шығу.
40. Сақтың аң стилі. Сақ мәдениетінің мысалдары.
41. Қазақстан тәуелсіздігінің алғашқы онжылдығында ерекше дамыған кәсіби монументалды өнерінің түрі. Нысандардың мысалдары мен авторларын айтып шығу.
42. Мүсін түрлері. Мүсіндік шығармалардың әр түрлі жанрда жасау кезінде қолданылатын материалдар.

43. Көне түркі мүсіні балбал және оның Қазақстанның заманауи мүсін өнеріне әсері.
44. Рельеф, барельеф, горельеф және дөңгелек мүсін. Айырмашылығы мен ерекшеліктері.
45. Ислам кезеңіндегі құлыптастар мен сандықтастар және олардың Қазақстандық заманауи монументалды өнеріне әсері.
46. Кіші пішіндік мүсін (көлемі, материалы, тақырып)
47. Қазақстанның дәстүрлі және кәсіби мүсіннің қалыптасу кезеңдері.
48. Қазақтың тұңғыш кәсіби мүсіншісі Х. Наурызбаевтың шығармашылығындағы ұлттық рух.
49. Мүсіндегі жанрлардың жіктелуі.
50. Мүсіндік рельефтің түрлері және сәулет пен мүсіннің синтезіндегі оның мақсаты.
51. Дөңгелек мүсіннің композициясы. Мүсіндік композицияның заңдылықтары мен мәнерлілік құралдары.
52. Қазақстанның Тәуелсіздік кезеңіндегі монументалды ескерткіштер.
53. Қазақстанның қазіргі заман мүсіні. Қалалық ландшафттағы инновациялық тәсілдер.
54. Франциядағы «Садақшы» туындының авторы және оның шығармашылығы.
55. Мүсіндік шығарманың масштабта үлкейту әдістері.
56. Б. Микеланджелоның «Давид» монументалды мүсіні. Жасау тарихы мен ерекшелігі.
57. Сулы ортада қандай мүсіндік материалдар қолданылады.
58. Кеңестік кезеңдегі Қазақстанның монументалды ескерткіштері.
59. Готикалық мүсін. Белгілі еуропалық готика шіркеулерін атап шығу.
60. Монументалды мүсін: көлемдік пішіндері және оның мақсаттары.
61. Станоктік мүсін: функционалдық пен эстетикалық мақсаттары.
62. Алматы қаласындағы Тәуелсіздік монументінің артында айналдыра жасалған мүсін композициясы туралы айтып беру.
63. Қазақстандық мүсінші Б. Абишевтың шығармашылығындағы монументалды туындылар.
64. Монументалды-сәндік мүсін: оның функционалды және эстетикалық мақсаты.
65. Мүсінші Е. Мергеновтың шығармашылығындағы қазақ модернизмі.
66. А. Жумабаевтың шығармашылығындағы стилистикалық ерекшелігі.
67. Е.А. Сергебаевтың шығармашылығы және оның Қазақстан мүсін өнері дамуындағы орны.
68. Мүсінші В.Ю. Рахмановтың станоктік пен саябақтық туындыларындағы постмодернизм.
69. XX ғ. екінші жартысы – XXI ғ. басындағы отандық мүсіншілердің туындыларындағы Қазақстан тарихының бейнеленуі.

70. Мүсінші Т. Досмағамбетовтің шығармашылығындағы бетбейнелік жанр.
71. Мүсінші Т. Досмағамбетовтің монументалды туындыларындағы бірегейлік.
72. Қазақстанның Тәуелсіздік кезеңіндегі ат (жылқы) бейнесі бар ескерткіштер.
73. Р. Ахметовтің шығармашылығындағы шамоттік керамика.
74. Мүсінші М. Айнековтің республика мен шетелдегі шығармашылығы.
75. Заманауи Қазақстанның қалалық мүсін өнеріндегі жаңа бағыттардың дамуы.

Қолданылған әдебиеттер тізімі:

1. Ескерткіштер - елдіктің белгісі [Мәтін] = Памятники символы государственности: Фотоальбом. - Алматы: АСА, 2019.- 316 б.
2. Койчуманов, Т.О. О Семье и о том времени скульптор Марат Айнеков [Текст] / Т.О. Койчуманов.- Алматы, 2016.- 102с.
3. Жунисбаев, М. Мүсін [Текст] = Скульптура / Малик Жунисбаев.- Алматы: Интерпринт, 2018.- 40 б.
4. Мәңгілік мүсін [Мәтін] / құраст. Шәмшігүл Меңдиярова. - Алматы: Әдебиет баспасы, 2018.- 224 б.
5. Қазақ өнері. Бес томдық [Мәтін] = Казахское искусство. Т.3. Мүсін. Монументалды - сәндік өнер / Авт. К.А. Мұхамедиев.- Алматы: ЕлНұр, 2013.- 176 б.
6. Әбішев Әлемі [Мәтін] = Мир Абишева / құраст. Шәмшігүл Меңдиярова.- Алматы: Әдебиет баспасы, 2018.- 218 б.
7. Бинаш, Т. Мүсін [Мәтін] = Скульптура: каталог.Қола, қалайы, мәрмар, гранит, ағаш, шамот, гипс / Тілеуберді Бинаш.- Алматы: Өнер ордасы, 2012.- 112 б. Үш тілде
8. Мергенов, Е. Ретроспектива [Текст]: Альбом / Еркін Мергенов.- Алматы: RUAN, 2020.- 80 с.
9. Мелдешұлы, Т. Байыркұмның баласы [Мәтін]: Замандастар сөзі / Тілеуберді Мелдешұлы.- Алматы, 2014.- 260 б.
10. Елеуқенова Г.Ш. «Очерк истории средневековой скульптуры Казахстана», Алматы: Ғылым,1999. - 220 с.
11. Айнеков М.О. «Материалы и технология материалов», Алматы, 2010 г.
12. В. Блаватский. Греческая скульптура. Издательство. Б.С.Г.- Пресс, 2008 г.
13. Сергей Мусский. 100 великих скульпторов. Издательство. Вече. 2002 г.
14. Патрик Бейд, 1000 шедевров. Скульптура. Издательство. Азбука, Азбука-Аттикус. 2014 г.
15. Степанов А. Искусство эпохи Возрождения Италия XIV-XV вв. – СПб. 2003 г.;
16. Вул Н. Қазақстанның монументті өнері. - Алматы: Өнер,1989 г.;
17. Маргулан А. Казахское народное прикладное искусство. - А.: Онер, 1986 г.;
18. Кайранов Е.Б. Традиции и новаторство в современном монументальном искусстве Казахстана: Краткий курс: Учебное пособие. – Алматы: КазНАИ им. Т.Жургенова, 2016. – 122 с.
19. Сарыкулова Г. Т. Досмагамбетов // Мастера изобразительного искусства Казахстана . Алматы: Наука, 1984. – 15 б. ;
20. Колбосынова Р. Молодые художники Казахстана. Живопись. Графика. Скульптура // альбом - Алматы: Жазушы, 1972. - 36 б. ;

21. Валиханов Ш. Рождение Монуумента Независимости // Архитектурный журнал «Кумбес». – Алматы: Кумбес, 1998. - №3. - С. 16 ;
22. Ергалиева Р.А. Основные тенденции развития монументальной скульптуры Казахстана периода независимости // сб. искусствоведческих статей «Изобразительное искусство Казахстана. Период независимости». – Алматы: Арда, 2011. – 344 с. ;
23. Беккулова С.А. Основные тенденции развития изобразительного искусства Казахстана. Скульптура и графика. 1960-1980 гг. / дисс. канд. искусств-я, г. Москва: НИИ ТИИ РАХ, 1988 г. ;
24. Шарипова Д.С. Актуализация мифологической картины мира и идеи гражданского служения в монументальной скульптуре Казахстана периода независимости // сб. научных статей «Тәуелсіздік идеясы және көркем мәдениет». – Алматы: Арда, 2011 – С. 43 ;
25. Барманкулова Б. Архетипы в искусстве Казахстана // Актуальное об актуальном. – Алматы: ОО АИК, 2000, С. 56-64 ;
26. Шайкен Ж. Изобразительное искусство. Монументальная скульптура - искусство пластики // История искусств Казахстана: очерки. - Алматы: КазНИИКИ, 2004. - Т.2. - 530 с. ;
27. Ахметова Э.Р. Основные направления развития скульптуры Казахстана второй половины XX - начала XXI века / дисс. канд. искусств-я, г. Санкт-Петербург: СПбГАИЖСА им. И.Е. Репина, 2015 – 253 с. ;
28. Беристенов Ж.Т. Заманауи өнері немесе Қазақстан бейнелеу өнеріндегі постмодернизм ағымдарының дамуы // «Қазіргі білім кеңістігіндегі мәдениет, өнер және ғылым» Халықар. ғыл.-практ. конфер. матер., 26.11.2013 ж., 108-111 б.;
29. Елдес Д. Еркін Мергенев, или трагедия художника в Казахстане / Қазақ үні газеті, 17.11.2016 г., <https://www.qazaquni.kz/2016/11/17/60673.html> ;
30. Елдес Д. Статуя Золотого человека: восемь граней национального талисмана / Қазақ үні газеті, 14.12.2016 ж. / <https://www.qazaquni.kz/2016/12/14/61987.html> ;
31. Қарабалаева Б.Р. Қазіргі заманғы Қазақстан монументалды мүсін өнері (1990-2010 жж.) / өнертану магистр. дисс.-я, Алматы: Т.Жүргенов ат. ҚазҰӨА-сы, 2011 ж., 87 б.

